

KRW-factsheet Grote Valkse Beek

De informatie die in deze factsheet wordt weergegeven is bijgewerkt tot en met 4 september 2024. Deze factsheet dient gezien te worden als een tussentijdse versie ten behoeve van het opstellen van de Stroomgebiedbeheerplannen na 2027 en de daaraan gerelateerde waterplannen. Hoewel waterbeheerders en het Informatiehuis Water alles in het werk gesteld hebben om de meest actuele gegevens in deze factsheet te verwerken, kan niet worden uitgesloten dat de factsheet onjuiste of onvolledige informatie bevat. Omdat de inhoud van de factsheets bestuurlijk niet is goedgekeurd, kunnen er geen rechten aan worden ontleend.

1. Beschrijving

[KRW art. 5 en bijlage II.2]

De lidstaten stellen de ligging en de grenzen van de oppervlaktewaterlichamen vast en maken een karakterisering van de waterlichamen conform de methodiek beschreven in bijlage II van de Kaderrichtlijn Water.

1.1 Kenmerken

Naam: Grote Valkse Beek

Beheerder: Waterschap Vallei en Veluwe

Stroomgebied: Rijn (Rijn-Oost)

Onttrekking drinkwater: Nee

Oppervlakte (km²):

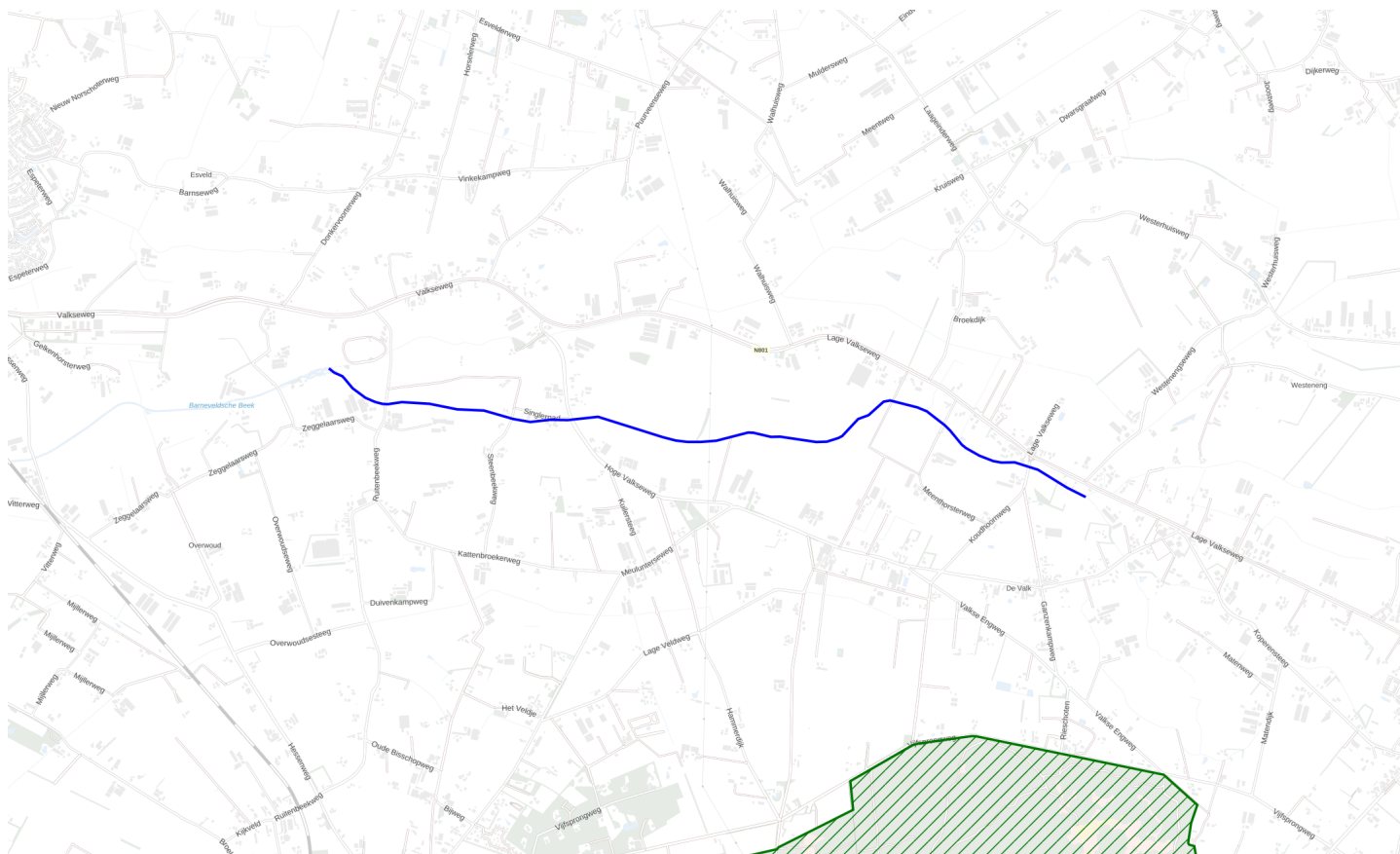
Code: NL43_20

Categorie: Rivier

Watertype: [R4a](#)

Status: Sterk veranderd

Lengte (km): 4,24

- KRW-Oppervlaktewaterlichaam
- Schelpdierwater
- Stroomgebieddistrictgrens
- ▲ Zwemwater
- Natura 2000-gebied

1.2 Karakterschets

Van oorsprong altijd langzaamstromende, smalle beek die met korte bochten door het landschap kronkelt. De beek is nu genormaliseerd en ongestuwd, ligt geheel in agrarisch gebied en beek begeleidend beplanting komt alleen hier en daar lokaal voor. Omdat de bovenlopen van de beek worden gevoed door de regen kunnen deze in de zomer langdurig droog vallen. De benedenloop van de beek valt minder droog door het voorkomen van lokale kwel. De hoeveelheid kwel is echter weinig, zodat het water in de zomer veelal stagnant is.

1.3 Gerelateerde gebieden

Gemeentes: Ede
Provincies: Provincie Gelderland

1.4 Wijzigingen waterlichaam

Er zijn sinds het vorige rapportagejaar geen wijzigingen gedaan aan dit oppervlaktewaterlichaam.

1.5 Motivering status sterk veranderd

Fysieke aanpassingen

De volgende fysieke aanpassingen hebben geleid tot de sterk veranderde status van het waterlichaam:

- Kanalisatie, normalisatie, stabilisatie geul en oeversversterking
- Stuwen, dammen en reservoirs

Artikel 4.3a - Beschouwde maatregelen die niet uitvoerbaar zijn vanwege het negatieve effect op een van de gebruiksfuncties

Beschouwde maatregelen	Gebruiksfuncties die worden geschaad				
	Milieu in brede zin	Scheepvaart, havens en recreatie	Activiteiten waarvoor water wordt opgeslagen	Waterhuishouding en bescherming tegen overstromingen	Overige duurzame activiteiten
Inundatiezone vergroten door dijkverlegging en beperken/verbieden gebruiksfuncties				V	
Verwijderen van dammen, dijken, kribben, vaste lagen, stuwen, sluizen, waterkrachtcentrales en/of oeversverdediging in Rijkswateren				V	

Motivering per gebruiksfunctie

Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering

Anders, beperkte afvoer in zomer:

Door de (zeer) beperkte afvoer in de zomermaanden kan het water stagnant worden en treed er bovenstrooms droogval op. Stromingsminnende soorten, die in een natuurlijk water aanwezig zijn, zullen verdwijnen.

Artikel 4.3b – Motivering verwerpen van alternatieven voor de huidige ingrepen

Het oppervlaktewaterlichaam heeft de status sterk veranderd omdat er een aantal fysieke aanpassingen zijn gedaan aan het waterlichaam. Alternatieven voor deze ingrepen zijn beschouwd, maar deze zijn verworpen om de volgende reden(en):

- Technisch onhaalbaar

2. Doelen en Toestand

[KRW art. 4.1 en bijlage V]

De onderstaande tabellen geven eerst de totaaloordelen weer en vervolgens de toestand van de onderliggende onderdelen van ecologie en chemie. De ecologische toestand wordt beoordeeld aan de hand van de onderdelen Biologie, Algemeen fysische chemie en Specifieke verontreinigende stoffen. Hiermee wordt invulling geven aan het onderdeel S(tatus) van de DPSIR-methodiek.

2.1 Legenda

	Biologie en Algemeen fysische chemie	Chemie en Specifieke verontreinigende stoffen
Blauw	Zeer goed ¹	Voldoet
Groen	Goed	-
Geel	Matig	-
Oranje	Ontoereikend	-
Rood	Slecht	Voldoet niet
Grijs	-	Niet toetsbaar

¹ Wordt niet gebruikt indien status sterk veranderd of kunstmatig

Indien een oordeel ontbreekt is de betreffende cel niet ingekleurd

X = aanduiding dat het toestandsoordeel niet berekend is met Aquo-kit

A = aanduiding dat er sprake is van achteruitgang ten opzichte van de vorige planperiode

2.2 Toestandsoordeel Totaal

Totaaloordeel	Toestand 2009	Toestand 2015	Toestand 2021	Toestand 2024
Chemie totaal	X		X	X
Ubiquitaire stoffen			X	X
Niet-Ubiquitaire stoffen			X	X
Ecologie totaal	X		X	X
Biologie totaal	X			
Fysische chemie	X			
Specifieke verontreinigende stoffen	X		X	X

2.3 Doel en toestandsoordeel Ecologie

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2024	
Macrofauna (EKR)	≥ 0.35					Vrijwel zeker
Overige waterflora (EKR)	≥ 0.30					Vrijwel zeker
Vis (EKR)	≥ 0.15	X				Redelijk zeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Algemeen fysische chemie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2024	
Fosfor totaal (zgm) (mg P/l)	<= 0.11					Onzeker
Stikstof totaal (zgm) (mg N/l)	<= 2.30					Onzeker
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Zoutgehalte (zgm) (mg Cl/l)	<= 40					Vrijwel zeker
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	<= 18					Redelijk zeker
Zuurgraad (zgm) (-)	4.5 - 8.0					Vrijwel zeker
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zgm) (%)	50 - 100					Vrijwel zeker
Doorzicht (zgm) (m)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Er zijn 77 specifieke verontreinigende stoffen. Onderstaande tabel geeft een opsomming van de stoffen die in het huidige rapportagejaar de norm overschrijden.

Specifieke verontreinigende stoffen die de norm overschrijden	Toestand				Doelbereik 2027
	2009	2015	2021	2024	
arseen					Onzeker
kobalt					Onzeker
seleen					Onzeker

2.4 Motivering ecologische toestand

Er is geen motivering beschikbaar.

2.5 Toestandsoordeel Chemie - overschrijdende stoffen

Ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand				Doelbereik 2027
	2009	2015	2021	2024	
benzo(ghi)peryleen					Vrijwel zeker
som PBDE28, 47, 99, 100, 153, 154			X		Onzeker

Niet-ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)

Er zijn geen normoverschrijdende niet-ubiquitaire stoffen.

2.6 Motivering chemische toestand

Er is geen motivering beschikbaar.

3. Functies, belastingen en effecten

[KRW art. 5 en bijlage II.2]

Dit onderdeel geeft invulling aan de onderdelen D(river), P(ressure) en (I)mpact van de DPSIR-methodiek. Het geeft de significante belastingen (pressures) en achterliggende functie (drivers) weer en geeft aan welke parameters worden beïnvloed (impact). Onder significant wordt verstaan dat de belasting leidt tot het niet bereiken van de goede toestand, dan wel dat (terugkerende) maatregelen nodig zijn om die goede toestand te bereiken. Hydromorfologische belastingen die zijn verwerkt in het GEP en waarvoor geen aanvullende maatregelen meer nodig zijn, behoren niet tot significante belastingen.

3.1 Menselijke activiteiten en effecten

Functie (Driver)	Belasting (Pressure)	Effect op kwaliteitselement (Impact)
Overige bron(nen)	Andere antropogene belastingen	Niet-ubiquitaire prioritaire stoffen, Specifieke verontreinigende stoffen, Ubiquitaire prioritaire stoffen
Klimaatverandering	Verdwijnen watersysteem door klimaatverandering	Fysische chemie - overig
Landbouw	Landbouwactiviteiten	Fysische chemie - nutriënten
Overige bron(nen)	Hydrologische verandering watersysteem - anders	Vis
Overige bron(nen)	Onbekende belastingen	Specifieke verontreinigende stoffen

Toelichting

Er is door de waterbeheerder geen toelichting opgegeven.

4. Maatregelen

[KRW art. 11]

Samen met het volgende hoofdstuk (5. Uitzonderingen) geeft dit hoofdstuk invulling aan het aspect R(esponse) van de DPSIR-systematiek. De tabellen geven aan welke aanvullende maatregelen zijn uitgevoerd in de afgelopen planperiodes en de aanvullende maatregelen die nog genomen gaan worden teneinde de goede toestand te bereiken. Deze aanvullende maatregelen (KRW art. 11.4 en art. 11.5) worden genomen in aanvulling op de basismaatregelen (KRW art. 11.3). Basismaatregelen zijn overal van toepassing. Ze worden beschreven in het maatregelenprogramma bij het Stroomgebiedbeheerplan. Aanvullende maatregelen zijn van toepassing in één of meerdere waterlichamen.

4.1 Basismaatregelen

Basismaatregelen zijn maatregelen vanuit generiek beleid en overal van toepassing. De basismaatregelen worden beschreven in het maatregelenprogramma bij het Stroomgebiedbeheerplan. Indien nodig kan de waterbeheer extra maatregelen (aanvullende maatregelen) uitvoeren voor een positief effect op de waterkwaliteit van het waterlichaam.

4.2 Aanvullende maatregelen uitgevoerd in de periode 2010 t/m 2015

Maatregel:	Omvang:
Duurzaam Bodembeheer	36 stuks
Onderzoek naar waterafvoer en peilbeheer *	1 stuks
Rijdend maaien en afvoer maaisel	4,2 km
Vermindering afspoeling erven	20 stuks

*) maatregel heeft betrekking op meerdere waterlichamen

4.3 Aanvullende maatregelen uitgevoerd in de periode 2016 t/m 2021

Maatregel:	Omvang:
Onderzoek overig verontreinigende stoffen *	1 stuks

*) maatregel heeft betrekking op meerdere waterlichamen

4.4 Aanvullende maatregelen voor de periode 2022 t/m 2027

In het onderdeel 'Doelen en Toestand' staat vermeld voor welke kwaliteitselement(en) de goede toestand nog niet behaald is. Onderstaande maatregelen zijn opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 teneinde de goede toestand te kunnen bereiken. De voortgang van deze maatregelen wordt bijgehouden.

Maatregel:	Natuurvriendelijke inrichting	Omvang:	0,85 km
Categorie:	Uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)		
Voortgang:	km	Motivering:	
Planvoorbereiding:	0,85		
Toelichting:	Kleine inrichtingsmaatregelen om en om “lobjes” maken		
Draagt bij aan doelbereik van:	Macrofauna		

Maatregel:	Onderzoek toepassing moerasbeek	Omvang:	1 stuks *
Categorie:	Uitvoeren onderzoek		
Voortgang:	stuks	Motivering:	
In uitvoering:	1		
Toelichting:	Onderzoeken toepassing nieuw moerasbeektype voor stromende beken		
Draagt bij aan doelbereik van:	Overige waterflora, Vis		

*) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.

Maatregel:	Stimuleren water vasthouden in de haarvaten	Omvang:	5 stuks *
Categorie:	Geven van voorlichting		
Voortgang:	stuks	Motivering:	
In uitvoering:	5	Opgenomen in regeling watersparen	
Toelichting:	Naast het stimuleren van maatregelen uit het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, is er 1 specifieke maatregel die helpt bij het voorkomen van uitspoeling van nutriënten; het zoveel mogelijk vasthouden van water in de bodem. Deze maatregel richt zich op het promoten van deze maatregel bij die waterlichamen waar nutriënten en/of ammonium een probleem vormen.		
Draagt bij aan doelbereik van:	Fysische chemie - nutriënten, Specifieke verontreinigende stoffen		

*) in totaal 5 stuks voor meerdere waterlichamen.

Maatregel:	Stimuleren DAW maatregelen	Omvang:	1 stuks *
Categorie:	Overige instrumentele maatregelen		
Voortgang:	stuks	Motivering:	
In uitvoering:	1		
Toelichting:	Vrijmaken van uren ter stimulering van uitvoer en voorlichting maatregelen uit het Deltaplan Agrarische Waterbeheer		
Draagt bij aan doelbereik van:	Fysische chemie - nutriënten, Specifieke verontreinigende stoffen		

*) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder.

4.5 Overige maatregelen uitgevoerd in de periode 2022 t/m 2027

Maatregelen die niet vooraf zijn opgenomen in de Stroomgebiedbeheerplannen maar die in de loop van de planperiode extra uitgevoerd zijn:

Er zijn geen overige maatregelen uitgevoerd in de periode 2022 t/m 2027.

4.6 Toelichting

Het generieke mestbeleid van het Rijk draagt significant bij aan de doelrealisatie in 2027. Het halen van de doelen rondom nutriënten en ammonium is mede afhankelijk van de maatregelen die verplicht worden in de mestwetgeving en de Nitraatrichtlijn.

Het niet halen van normen voor achtergrondmetalen ligt of aan het toepassen van deze stoffen in de bouw en industrie, als toevoeging aan kunstmest, diervoeders of heeft een natuurlijke aanwezigheid in het grondwater en/of bodem in ons beheergebied.

De PAK's komen via diverse bronnen diffuus via atmosferische depositie in de waterlichamen. Het toepassen van deze stoffen of de uitstoot ervan, is Rijksbeleid.

5. Uitzonderingsbepalingen

[KRW art. 4.4 t/m 4.7]

Samen met het hoofdstuk Maatregelen geeft Toepassing uitzonderingen invulling aan het aspect R(esponse) van de DPSIR-systematiek. Als de toestand in 2021 niet aan de doelen voldoet moet beroep worden gedaan op één van de uitzonderingsbepalingen van de KRW. Dit hoofdstuk geeft aan op welke uitzonderingsbepalingen een beroep wordt gedaan en wat daarbij de motivering is.

5.1 Fasering van doelbereik (artikel 4.4)

Indien een waterlichaam niet voldoet aan de goede toestand, maar de verwachting is dat deze op termijn wel wordt bereikt, kan een beroep worden gedaan op art 4.4 van de KRW. Het halen van de goede toestand kan worden gefaseerd door een van de volgende redenen: technisch onhaalbaar, onevenredig kostbaar, natuurlijk omstandigheden.

Reden	Kwaliteitselementen
Natuurlijke omstandigheden	<ul style="list-style-type: none"> Fosfor totaal (mg P/l) Stikstof totaal (mg N/l)
Technisch onhaalbaar	<ul style="list-style-type: none"> som PBDE28, 47, 99, 100, 153, 154 Specifieke verontreinigende stoffen

Natuurlijke omstandigheden

Het niet halen van doelstellingen nutriënten is te herleiden naar generiek Rijksbeleid (mestbeleid en nitraatrichtlijn) en historische belasting.

Technisch onhaalbaar

Het niet halen van doelstellingen metalen is te herleiden naar generiek Rijksbeleid (toepassing van metalen) en natuurlijke oorsprong.

We verwijzen naar stoffiches voor informatie over metalen, PAK's en bestrijdingsmiddelen.

5.2 Minder strenge doelstellingen (artikel 4.5)

Indien een waterlichaam niet voldoet aan de goede toestand omdat het negatieve effect van menselijke activiteiten niet te vermijden is of onevenredig kostbaar is, kan een beroep worden gedaan op art 4.5 van de KRW en kunnen minder strenge milieudoelstellingen vastgesteld worden.

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.5 van de KRW m.b.t. minder strenge doelstellingen.

5.3 Tijdelijke achteruitgang (artikel 4.6)

Indien de toestand van een waterlichaam ondanks de maatregelen toch achteruitgang is gegaan vanwege een natuurlijke oorzaak, overmacht of vanwege onvoorziene ongevallen, kan een beroep worden gedaan op art 4.6 van de KRW.

Reden	Kwaliteitselementen
Natuurlijke omstandigheden	<ul style="list-style-type: none"> • Temperatuur (Celsius) • Vis (EKR)

Natuurlijke omstandigheden

Het niet halen van doelstellingen watertemperatuur is te herleiden naar de grote droogte van 2018/2019.

Dat heeft indirect ook effect op de vissenstand door wegvallen van stroming.

5.4 Nieuwe ontwikkelingen (artikel 4.7)

Indien een waterlichaam niet voldoet aan de goede toestand of achteruitgang vertoont als gevolg van nieuwe ontwikkelingen in de fysische kenmerken van een waterlichaam of nieuwe duurzame menselijke activiteiten, kan een beroep worden gedaan op art 4.7 van de KRW.

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.7 van de KRW m.b.t. nieuwe ontwikkelingen.